Beeldvormende sessie

Participatiewet in Balans

Commissie Maatschappij

dinsdag 27 oktober 2026

Agenda

- Aanleiding
- Wat is de Participatiewet?
- Doelgroepen van de Participatiewet
- Naar een Participatiewet in Balans
- Bespreekpunten

Volgende stap: Commissie Maatschappij 1 december voorstel nieuwe Re-integratieverordening Lelystad 2027.

Aanleiding

Nieuwe Participatiewet is vastgesteld door het Rijk.

Vanuit het traject ‘Participatiewet in balans’ zijn enkele versoepelingen doorgevoerd.

Belangrijke wijzigingen t.o.v. Participatiewet 2015:

- Handelen vanuit vertrouwen
- Giften zijn toegestaan
- Meer opgavegericht: samen met bijstandsgerechtigden en stakeholders identificeerden kijken naar mogelijke oplossingen.
- Bijstandsverlening waarbij de menselijke maat en vertrouwen bepalende beginselen vormen. Aandacht voor de juiste balans.

Achtergrondinformatie

- Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Lelystad houdende regels omtrent participatie [Participatieverordening Lelystad 2018] | Lokale wet- en regelgeving.
- Beleidsregels Participatiewet en aanverwante regelingen Lelystad 2021 | Lokale wet- en regelgeving, bijgesteld 8 februari 2024.
- Overzicht van maatregelen Participatiewet in Balans | Divosa
- VNG Model-re-integratieverordening-participatiewet-nieuw-model-juli-2026.docx
- Toolkit + handreiking: Participatiewet in balans | Stimulansz
- Schema wijzigingen Participatiewet in balans:

Wat is de Participatiewet?

De **Participatiewet** is er om mensen die kunnen werken, maar daarbij ondersteuning nodig hebben, aan een baan te helpen. Als werken (nog) niet lukt, biedt de wet een tijdelijk financieel vangnet.

Wat valt onder de Participatiewet?

- **Bijstandsuitkering:** Een financieel inkomenstenkort-vulling tot aan het sociaal minimum als er geen andere inkomsten of uitkeringen zijn.
- **Bijzondere bijstand:** Vergoeding voor onverwachte, noodzakelijke kosten die je niet zelf kunt betalen (bijvoorbeeld bepaalde medische of gezinshuishoudelijke kosten).
- **Re-integratie en hulpmiddelen:** Hulp van de gemeente bij het vinden van werk, zoals sollicitatietrainingen, jobcoaches of aanpassingen op de werkplek.
- **Loonkostensubsidie:** Een vergoeding aan een werkgever als een werknemer door een beperking minder productief is dan het minimumloon.
- **Beschut werk:** Werk in een aangepaste omgeving voor mensen die alleen in een begeleide of beschutte setting kunnen werken.
- **De banenafspraak:** Gemaakte afspraken met werkgevers om extra banen te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking.

Doelgroepen van de Participatiewet

- **Mensen zonder werk en zonder andere uitkering:** Wie geen recht (meer) heeft op een WW-uitkering, Wajong of WIA, en onvoldoende inkomen of eigen vermogen heeft.
- **Mensen met een arbeidsbeperking:** Personen die wel kunnen werken, maar door een ziekte, handicap of andere belemmering niet zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen of ondersteuning nodig hebben.
- **Mensen met een laag inkomen:** Wie wel werkt, maar minder verdient dan het sociaal minimum en niet rond kan komen.

Naar een Participatiewet in Balans

	VAN
1.	Complexe en onzekere bestaanszekerheid
2.	Strikte complementariteit
3.	Ontoereikend perspectief t.a.v. participatie
4.	Belemmeringen en onzekerheid bij uitstroom
5.	Te hoge complexiteit verplichtingen
6.	Rigide terugvorderings- en sanctieregime bij handhaving
7.	Beperkte ruimte maatwerk en handelingsverlegenheid

	NAAR
A.	Een voorspelbaar en toereikend bestaansminimum
B.	Doelmatige complementariteit
C.	Breder perspectief op participatie
D.	Uitstroom stimulerend
E.	Effectieve verplichtingen
F.	Een gedifferentieerd handhavingsinstrumentarium
G.	Integrale dienstverlening

Voorbeelden

- **Een inwoner is zijn baan kwijt geraakt:** Na een periode van een WW-uitkering (van UWV) meldt de inwoner zich bij de gemeente voor een bijstandsuitkering. Team Aanvragen inventariseert met de inwoner de persoonlijke situatie waarna de aanvraag voor bijstand ingediend wordt. De inwoner wordt uitgenodigd door Werkbedrijf Lelystad om de mogelijkheden voor verkrijgen van een nieuwe baan en eventuele ondersteuning die de inwoner nodig heeft (Work first aanpak).
- **Giften zijn toestaan:** Met de nieuwe regels mogen bijstandsgerechtigden giften (zoals geld of hulp van familie) ontvangen tot een maximum van € 1.200 per jaar zonder dat dit van de uitkering wordt afgetrokken.
- **Ruimte voor vrijwilligerswerk en mantelzorg (maatschappelijke participatie):** in de nieuwe wet is er meer ruimte om naast activiteiten gericht op arbeidsparticipatie, ook afspraken te maken over maatschappelijke participatie. Meedoen in de samenleving is belangrijk.

Bespreekpunten

Maatschappelijke participatie

Menselijke maat: ruimte om aan te sluiten bij de specifieke omstandigheden van mensen.
Bijvoorbeeld: voor een groot deel van de bijstandsgerechtigden is (duurzame) uitstroom naar arbeid (op korte termijn) geen realistisch perspectief. Wat kan wel?
Hoe geven we invulling aan de menselijke maat voor inwoners voor wie uitstroom naar betaald werk niet of nauwelijks haalbaar is?
Welke ruimte krijgen inwoners om zelf invulling te geven aan maatschappelijke participatie?
In welke mate hebben deze activiteiten een verplichtend karakter?

Parttime werken aantrekkelijker maken

Verruiming van de bijverdiengrenzen, automatisch verrekenen, invoering bufferbudget (opvangen schommelingen in inkomen), versoepelen administratieve last bij de aanvraag.

Giftenvrijlating

Kan de raad zich vinden in de richtlijn voor giftenvrijlating ter hoogte van een bedrag tot € 1.200?

Inzet op jongeren aan het werk

De 4 weken zoektermijn voor kwetsbare jongeren is een kan-bepaling met focus op enkele groepen kwetsbare jongeren.
Is het wenselijk voor alle jongeren tot 27 jaar in te zetten op begeleiding bij de toeleiding naar werk in plaats van enkele doelgroepen?

Vervolgstappen

- Nieuwe Participatiewet aangenomen door het Rijk.
- 2026 en 2027 geldt als implementatieperiode.
- Lokaal nieuwe Re-integratieverordening Lelystad 2027.
- Daarvoor is VNG modelverordening als basis gehanteerd.
- De uitgangspunten van de Wet Van School Naar Duurzaam Werk (jongeren tot 27 jaar) en Breed Offensief worden meegenomen.
- Regionale ontwikkelingen worden meegenomen (regionaal Werkcentrum, Ontwikkelfonds Flevoland Leert, gezamenlijke dienstverlening)

Wat nemen we mee?

Commissie Maatschappij dinsdag 27 oktober 2026